

אם לא לקנות - אז לשבור!

פא"י רגילה לקנות ראשי חמולות ועודות. רק לעתים רחוקות מאד מתמרד זה ומסרב להימכר. גם את בן-הרוש זה לקנות. אלא שבאותו זמן — לפני ימי חודשים בלבד — לא העריכה אותו ויהי תחת לקרבו למפלגה, הרחיקוהו ימי העסקים הקטנים. מסביב לבן-הרוש יזי והממורמר החל מתגבש ארגון שלם, מהרה הפך גורם חשוב מאד בואדי סליב. חרי הפגנות-הזעם, בעקבות פציעת עקי אל-קריק, לא נותרה ברירה בפני מפא"י לנסות ולשבור את האיש, שלא הצליחה ויש בכסף או במשרה. היא האמינה שאם על את מנהיגיו יתפורר עד מהרה ארגון די עולי צפון-אפריקה, וכי השקט ישוב יד סליב. אולם פחות מ-24 שעות אחרי ירו של בן-הרוש, היה ברור כי בשתי וות אלה טעתה מפא"י וטעתה הממשלה. תב העולם הזה, שהסתובב שעות ארוכות יד סליב, היה עד לאחת מן הצורות נשה התארגנות מתודשת זו. הוא נלקח ידי אחד מבני המקום ("קרא לי אח; לא חשוב!") אל חדר עלוב, מתחת רגגת. בפנים ישבו כחריסר גברים צעירי אשה היקיה תינוק בן כמה חודשים. גיב השולחן ישבו משיש צעירים, שיחקו פיס. היתר ישבו על הצפה מסביב. יד ראו הנאספים את השניים נכנסים לחד פרצו במחאות. "למה הכנסת זר לכאן?" יד במארוקאית, "אתה רוצה שיתסלו או הצעיר הרגיע את חבריו. "זה בסדר. יד לספר לו את הכל." הצעירים לא רצו לתקן, עזבו את החדר האפל. נשארו רק יד, ששכפו את ליבם בפני העתונאי. ידן שעה קלה הסתננו חזרה לחדר כל זורים שזכוהו מקודם, השתתפו אף הם. ידו לפתע גיר בהם אחד הנוכחים: חות שבו ליד השולחן וקחו כלפים "הם פשוט פחדו שהמשרה תתפרץ יד, תאשים אותם בקיום אסיפה בלתי יד. על כן הסו את ישיבתם כפגישת גנים.

זכר שבישיבה זו ובאחרות כמה נולד חדש לארגון. במקום ששת הקודמים, עתה הועד 15 חברים. פועלת הראי ה: הששת שמות חברי-הועד החדשים ין המחוז, כפי שדורש החוק מכל ארגון במדינה.

קרב אחרון ככיתיהכנסת

תכנני הפרובוקציה טעו גם בהגדתם השניה, כי אחרי מעצר המנהיגים ב השקט לואדי. אחרי שבמשך שעות קר נמשכו ההתנגשויות, החלו מתאספים הצהירים כמה עשרות תושבים ליד בית ית הרמב"ם, בתוככי השכונה. מכאן נבנו לצאת, בגמר תפילת מוצאי-השבת, גגה שקטה למטה הממשלה, לבקש את ידו העצורים. אף הובאו שני דגלים ציים לצורך זה. אך ההפגנה לא התקיימה ולה מתואמת הקיפו מחלוקת שוטרים סימטת בית-הכנסת, פתחו בהסתערות הקהל שהתאסף שם.

סימטת התמלאה צריחות-חרדה. בין ה היו נשים רבות וזקנים שיצאו מפתח הכנסת. השוטרים התקדמו כשהם מגי יד את אלותיהם וקריאות-קרב בפהם. גישי-האדם התנגשו. חבטות, מכות, צרי צעיר מעד ונפל; שוטר הלם בו והמי בהסתערותו.

אנשים נסו לכל עבר; לסימטות, לבתים י בית-הכנסת. "חשבתי לעצמי" סיפר ידן אחד התושבים, "כי בבית-כנסת אין זה לחשוש. נדמה היה לי כי אני נאחו וות-המזבח של בית-המקדש וזוכה למק מפני רודפי."

מסורת המקלט של ישראל תקדומה לא י בתנאי ישראל השניה. השוטרים פרצו ידן בית-הכנסת הקטן. כמה צעקת י: "הדרונו!" הדרונו! נכנסו! תפילת ויהשבת לא הסתיימה עדיין. הרב החי בידו כוס יין, בידו את ברכת הגפן של ת ההבדלה. הוא לא סיים את הברכה. המתפללים המבוהל דחף אותו מכל כוס היין נשמטה מידו ונפלה על הרצ שלולית אדומה כיסתה את הבלטות ידו.

יד נפל ארצה, מקלט ובוכה. שלושה ים התנפלו עליו, הרביצו בו מכית. גבר קשיש התישב באנחות-יאוש על שני שוטרים גרורוה החוצה, למעצר.

הקרב ארך דקות אחדות בלבד. הוא היה הקרב האחרון. חילול בית-הכנסת השאיר את התושבים המומים. הוא הבהיר להם מה שמ אורעות 24 השעות האחרונות לא הבהירו להם עד תום: שהממשלה מוכנה לנקוט בכל האמצעים כדי לזכא את המרידה. הם חזרו לבתיהם, לשון את השיעור המר בש עות הלילה הארוכות.

מזחמת-עצבים עם החוק

מחרת היה ברור עוד יותר כי הממשלה נשבעה לחסל את ההתקוממות בכל מחיר. פועלתה ביממה האחרונה לא הצטמצמה בתחום התגובה על מאורעות קולנוע חדר. הרשימות המוכנות-מראש, לפיהן ביצעה את המעצרים, כללו את שמור תיהם של כל החשודים בהשתתפות במאורעות החדש שעבר. העובדה שמרבית חשודים אלה שוחררו או חולק מהסכם גיטלמני כדי להרגיע את הרוחות, לא הסריעה למש סרה לערוך עתה חשבון ישר.

משפחות העצורים התאספו משעות הבוקר המוקדמות, ליד בית-משפט השלום בהדר הכרמל, קיפו שלפחות תינתן להם האפשרות לראות את בניהם, בעליהם ואבותיהם, כא שר יובאו להוצאת פקודת-מעצר. הם לא ידעו כי תקחתם היתה תקחת-שוא. תחת להביא את העצורים לבית-המשפט, החליטה הממשלה לקחת אליהם את שופטת-השלום הראשית של חיפה, מרים שטרקמן-ורלינסקי. לא רק עם המשפחות שיחקה הממשלה במחבואים. גם עם פרקליטיהם של העצורים ניהלה מלחמת-עצבים והטעיה. כאשר הופיעו עורכי-הדין אריה מרינסקי וצבי הדסי, סיר בה הממשלה לומר להם היכן מוחזקים העצורים והיכן יוצאו נגדם פקודות-מעצר. כא שר נשאל קצין המטה מתי יוצאו פקודות המעצר, השיב: בשעה ארבע אחר-הצהרים. אותה שעה כבר היה מוסכם כי הממשלה תקח את השופטת מביתה בשעה אחת, אל מקומות המעצר.

בבית-הקפה בהדר קיבלו הפרקליטים יפוי כוח מנשותיהם של בן-הרוש וחיים מאמן, כי יטפלו במעצר בעליהם, ינסו לשחררם בערכות. אך הממשלה טענה, כי יפוי-כוח זה אינו מקנה לפרקליטים זכות, להיות נוכחים בשעת הבקשה למתן צו-מעצר. "עלי כם תחילה לקבל יפוי-כוח מהעצורים עצמם" היתה טענת הממשלה. והעצורים היו בידי הממשלה, במקום בלתי-ידוע, אליו אסור היה לפרקליטים להגיע. היתה דרושה התערבות השופטת, כדי לסכל תמרון שקוף זה של הממשלה למנוע הגנה משפטית מן

העצורים בידי הפרקליטים שמונו עלי-ידי משפחותיהם.

את שונאת אותנו!

יירה קטנה עזבה את חיפה בשעה אחת אחר-הצהרים. במכונית הראשונה נסעו ראש הלשכה הפלילית החיפאית רב-פקד זבולון בויס ועוזריו. ליד הנגה ישה השופטת. אחריהם נסעה מכונית עם עתונאים חיפאיים, שהוזמנו למסע עלי-ידי בויס. במכונית שלישית נסעו הפרקליטים.

בחדר-התרכות של תחנת המשטרה נערך המשפט. שם התכנה נאסר לפירסום, לפי בקשת המשטרה, פן יתקבלו שם משפחות העצורים. מן הקצה השני של המסדרון היר פיע בן-הרוש, לבוש מכנסים אך בלי חולצה. לפני כניסתו לחדר המשפט הוחזרה לו חולצתו הבהירה והקרועה עלי-ידי שומרי ירו. מיד עברה לחישה בין העתונאים: הוא ניסה להתאבד; קשר את שרוליו החולצה סביב צווארו, אך השוטרים השגיוחו בכך בעוד מועד. בשיחתו עם פרקליטיו, לא סיפר בן-הרוש מלה על כל נסיון כזה.

הוא נכנס לחדר: בלתי-מגולח, צמוק, שעי רר פרוץ, בלי תגורה למתניו ובלי שרוכים לנעליו השחורות. בשקט הקשיב לדברי בויס, שפירט את ההאשמות החמורות נגדו: השתתפות במהומות, הסתה למהומות, נשיאת נשק ללא רשיון, התנגדות למעצר, נסיון לפגוע בשוטרים. מדי פעם עיחת את שפתיו בעזית של מרידות.

פרקליטו חקר את קצין המשטרה: "מדוע אין מספקים לעצור אוכל מתאים ומאלצים אותו לשבות שביתת-רעב?" השופטת רצתה להבהיר: "אינו מרוצה מהאוכל שהוגש לו, או שהוא שובת שביתת רעב? שביתת-רעב שובתים כשיודעים על מה לוחמים... ברוסיה הסובייטית היו ששבתו 8 יממות ו-16 שעות..."

בן-הרוש קפץ על רגליו, כולו נרעש: "אני מוכן לשבות 20 יום. אני מוכן לשבות עד שאמות! אולי אז יגע הדבר לליבך!" השופטת, בביטול ציני: "או אניד שאתה גיבור!"

מרינסקי: "אני מבקש להסתייג מן ההערה האחרונה. זה הופך את העניין להתגרות של פרסטיז' ודוחף את מרשי למעשה קיצוני." השופטת לא השיבה, עברה לשוחח על התפריט המוגש בבית-הכלא. "אינני מבינה מה זאת אומרת הכמות לא מספיקה. לאיזה כמות היה רגיל מר בן-הרוש בבית? הלא כל העסק הזה פרץ מפני שטענו כי אינם מקבלים מספיק אוכל בבית?" ובפנותה לבן-הרוש: "אני מקהה שהממשלה תעשה עכ

שיו את הסדרים שלא תרעב. כאן לא יכול היה בן-הרוש לשבת יותר בשקט על כסאו, התפזר באחת הסצינות החריפות ביותר שארעו אי-פעם בבית-משפט ישראלי: "מספיק הרעבתם אותנו במשך 11 שנה! ובכלל — אני לא רוצה להישפט בפניך. שלוש פעמים אמרת בבית-המשפט שאת תדפקי כל אדם שיבוא לפניך מואדי סליב! הביטו עליה! הביטו עליה! השניאה נושפת מאפה! אני לא רוצה להישפט לפניך! את שונאת אותנו!"

הבת נשארה בבית

הקה עצר את נשימתו. במיטאה הדרוסי העמוק הסבירה השופטת: "נכון, אמרת שדופקים אותו מפני שהוא מארוקאי, יקבל עונש כפול — אם ימצא אשם. כי הם המכנסים את הפירוד בינינו!" בן-הרוש הוצא מן החדר, זקוף, מרדני, מלא מרידות. הקצין בויס לא השאיר כל ספק לגבי מה שצפוי לו: "אם הייתי יכול לעשות זאת מבחינת החוק, הייתי מחזיק אותו במעצר עד למשפט." והחוק, לפחות בשלב זה, הרשה לו להחזיקו במעצר.

החוק גם איפשר להחזיק את כל יתר 58 העצורים, ל-15 יום נוספים במעצר. משך תשע שעות נסעה השופטת מתחנת משטרה אחת לשניה, שמעה את טענות בויס ואת תשובת העצורים, ופסקה: 15 יום מעצר. אפילו ילדים בני 11-10, שטענו כי נלקחו מבתיהם באמצע הלילה כאילו היו פושעים מועדים ומסוכנים, לא זכו ליחס שונה. הם גידונו ל-15 יום מעצר, עם המלצה כי יובאו אליהם קצין-מיבחן. סוף-סוף מבדיל החוק בין ילד לבין מבוגר, אפילו אם הוא מתפרע מארוקאי מואדי סליב.

התהלוכה המזועזעת של אנשים מוכים, עלובים, פצועים וחולים עברה לאיטה לפני השופטת. היו כאלה שהתמרמרו; אחדים ניסו לטעון כי הם חפים מפשע; אחרים שתקו בגאחה מרודה או התפרצו בקריאות זעם. התוצאה האחת: 15 יום מעצר.

השופטת העיפה מבט בשעונה. השעה הייתה כבר בלילה. היא ביקשה לזרוז את התהליך, להוציא פקודות-מעצר קולקטיביות. כשיש 59 עצורים, קשה לדרוש כי תיקדש לכל אחד פקודת-מעצר משלו. הסבירה השופטת: "הקטנה שלי נשארה לבד בבית." היא סיימה את עבודתה המאומצת, נכנסה למכונית המשטרתית ומהרה חזרה לביתה. בהדר הכרמל ולקטנה שנשארה שם לבדה, אל הקטנות שנשארו לבדן בואדי סליב לא מיהר איש מאותו בית-כלא.

השמיע פראזות נבובות. למעשה, לא היתה לאסיפה זו אלא מטרה אחת: לגרור את תושבי ואדי סליב למעשי-התנגדות, שישימשו עילה למשטרה לחיכנס לפעולה נגד מנהיגי הארגון שלחם.

באסיפה מפא"י, בכל קולנוע חדר. בכל האולם ישבו פחות משבעים איש. שעה שמזכיר מפא"י נתן לחב.

ראשית הפרובוקציה

האולם ישבו פחות משבעים איש. שעה שמזכיר מפא"י נתן לחב.